

Eanodaga gieldda

Ounastie 165

99400 Eanodat

ÁLMMUHUŠ SOSIÁLABÁLVALUSAID DÁRBBUS

Boahthinbeaivemearri

Bálvalusaid ohcci persovnnalaš dieđut	Goargu ja ovdanammat	Persovdnadovddaldat
	Čujuhus	
	Telefovda ruoktot	Telefovda bargui
Iežas árvvoštallama dárbbášuvvon bálvalusain	Ássan ☐ Viesu nuppástusbarggut, mat ja árvvoštallojuvvon golut? ☐ Biergasat ja mašiinnat, mat gullot vissui, mat ja árvvoštallojuvvon golut? ☐ Bálvalanássan ☐ Eará, mii?	
Lihkadeapmi	☐ Gohččuntáksi ☐ Fievru, mii? ☐ Eará, mii?	
Ámmátlaš ja sosiálalaš veajuiduhttin, skuvlejupmi dahje bargu	☐ Beaivedoaibma ☐ Suodjebargu ☐ Bargui hárjeheapmi ☐ Eará, maid?	
Nuppi olbmo veahki Dárbu	☐ Ruovttudikšuveahkki ☐ oapmahašdikšundoarjja	
	Doarjjabálvalusat ☐ Boradanbálvalus ☐ Basadanbálvalus ☐ Telefovda	
	Lágádusdikšu ☐ Beaivedikšu ☐ Idjadikšu ☐ Oanehisáigásašdikšu ☐ guhkesáigásašdikšu	
	Lápmasiid sierrabálvalusat ja doarjjadoaimmat ☐ Persovnnalaš veahkki ja árvvoštallojuvvon golut? ☐ Dulkonbálvalusat ☐ Mieđuštanbálvalusat ☐ Fievrridanbálvalus	
Sosiálalaš gulahallan ja asttuáigi	☐ Luopmodoaibma ☐ Virkkosmahttinbálvalusat ☐ Doarjjaolmmoš/ verddebálvalus ☐ Eará, maid?	
Eará sierradárbbut	☐ Dikšu luopmu ja virkkosmuvvan ☐ Sierraborramuša oastin, maid ja árvvoštallojuvvon golut? ☐ Bivttasteami sierragolut, maid ja árvvoštallojuvvon golut? ☐ Eará, maid?	

Eanodaga gielda

Ounastie 165

99400 Eanodat

ÁLMMUHUŠ SOSIÁLABÁLVALUSAID DÁRBBUS

Dearvvašvuodadillái, váddui dahje buohccivuhtii laktasuvvon dieđut	<ol style="list-style-type: none">1. Oanehaš čilgehus persovna dearvvašvuodadilis, veahkkeneavvuid geavaheamis jna.2. Váddu dahje buohccivuohta3. Gos ja goas dahpahuuvon <p>Soalddátváddo-, johtolat- ja bárteoadjobuhtadus ee. Sierradieđut Bargonávssahisvuodáceaahkki Oadjosearvi ja bártenummar</p>
Lassedieđut	<p>ležan oaidnu bálvalusa dárbbu sivas, oanehis cealkámuš áššiin, mat dagahit váttisvuodaid beaivválaš doaimmain birgemis, ákkastallamat dikšun/ veahkkin eavttuhuvvon persovnnas ee.</p>
	<p>Leatgo bálvalusa ohccái mieđihuvvon ovdal dán almmuhusaš dárkkuhuvvon bálvalusat?</p> <p>☐ Eai leat ☐ Leat, maid?</p>
	<p>Makkár eará bálvalusaid dahje buhtadusaid áššáigullelaš oažžu dahje leatgo sus dal jođus eará doarjjabálvalusat dahje buhtadusohcamušat, mat?</p>
	<p>Fuolaheaddji dahje eará oktavuodáolbmo namma, čujuhus ja telefodna (oktavuodáolmmožin oaivvildit olbmo, gii dikšu ášši)</p>
Vuolláičálus Báiki, áigi ja vuolláičálus	<p>☐ Mun mieđan seammás ahte dárbbasuvvon dieđuid oažžu sihtat eará virgeoapmahaččain.</p> <hr/>
Mildosat almmuhussii	<p>Almmuhussii sáhtta laktit dárbbu mielde sosiála- ja dearvasvuodáfuolahusa dahje eará áššedovdi cealkámušaid, goluárvoštallama, gárvvistuvvon veajuiduhttinplána ee. mat čielggasmahttet ášši. Go ozat vuosttaš geardde lápmasiid sierrabálvalusaid, mielddusin galgá leat cealkámuš das, ahte hehttehus boahká váttu dahje buohccivuoda dihte.</p>
Virgeoapmahaš deavdá	

Dieđáhus sosiálabálvalusaid birra

Gieldda sosiála- ja/ dahje ruovttubálvalandoaimmahagat lágidit ee. ássanbálvalusaid, ruovttubálvalusaid, lápmasiid sierrabálvalusaid ja doarjjadoaimmaid ja maid dai bearaš- ja lágádusdivššu.

Dieđáhusas čilgejuvvo bálvalusat **eai lágiduvvo seammá viidásit juohke gielddain**. Ruovttugielddas sáhtta sihtat lasi dieđuid bálvalusain.

- Jos dárbbasat bálvalusaid de sáhtta álmuhit daid dárbbu njálmálaččat ja čálalaččat.
- Čálalaš ohcamuša sáhtta dahkat skoviin, mii lea fárus.
- Bargi sáhtta veahkehit du skovi deavdimis.
- Jos háliidat veahki nu gánnáha várret áššiid dikšumii doaimmahatbargis ovddalgihtii bálvalanáiiggi.
- Ášši gieđahallama oktavuodas soaita dárbbasit lassin ee. bándkooktavuođa- ja bearašgaskavuodadieđuid ja eará dieđuid, mat čielggasmahttet ekonomalaš dilálašvuoda.
- Sierra cealkámušaid ja ohcamušaid sáhtta dárbbasit maid ee. viesu nuppástusbargguid ozadettiin.

Dárbbu mielde mii ráhkadit ohcciin ja su fuolaheddjiin veajuiduhttin- ja bálvalanplána, vai mii sáhttit čielggadit bálvalusaid ja doarjjadoaimmaid dárbbu.

Lápmasiid sierrabálvalusaid lea vejolaš oažžut, jos olbmoss leat váttu dahje buohccivuoda dihte guhkesáigásaš (sierra) váttisvuodas ceavzit normála eallima doaimmain.

- Muhtun sierrabálvalusaide lea eaktun lossalámisvuohda.

Lápmasiidbálvalanlága dárkkuhuvvon ekonomalaš doarjjadoaimmaid galgá ohcat manjimustá 6 mánu geažes goluid šaddamis.

1.Orrun

- Ruovttus ceavzimii ja guhkesáigásaš lágádussajušteami garvimii sáhtta viesu rusten-, divvun-, ja nuppástusbargguide juolludit opmodatárvoštallamii vuodđuduvvon doarjaga sosiálafuolahuslága vuodul.
- Lápmasiidbálvalanlága vuodul lossadit lámes olbmuide sáhtta juolludit doarjaga opmodatárvoštallama hága viesu nuppástusbargguide (maid dai bargguid plánemii) ja sihke vissui gullevaš rusttegiid ja mašiinnaid háhkemis šaddan govttolaš goluide.
- Vissui gullevaš rusttegiid ja mašiinnaid sáhtta maid addit atnui.
- Bálvalanássamii gullot viesu ja orrumii láktojuvvo bálvalusat (omd. Boarrásiid ja lossadit lápmasiid bálvalanviesut ja bálvalanvisttit).
- Viesus berrojuvvo láigu ja omd. mállásiin berrojuvvo máksu geavahusa mielde.
- Viesu, man sosiáladoaimma lea ordnen, mas orruma dorjojuvvo sosiálabargguin ja eará sosiálabálvalusain, gohčoduvvo doarjjaviessun.
- Orrunviesu lonuheami sáhtta dárbbu mielde lágidit omd. jos áššehas fárra dakkár viesus, mii ii heive su dárbbuide, lápmasiid dahje boarrásiidda oaiuvilduvvon láigovissui.

2. Lihkadeapmi

- Bálvalusat, mat álkidit lihkaeami lágiduvvojit sihke sosiálabálvalusain ja lossadit lámes olbmuide dárkkuhuvvon sierrabálvalusain.
- Fievrridanbálvalusaid sáhtta oažžut barggu, studerema, áššiid dikšuma, virkkosmuvvama, servodahkii oassálastima ja eará dakkár sivaidda dihte.
- Dárbbu mielde lágiduvvojit maid dai mieđustanbálvalusat.
- Gielddas lea sierra geatnegasvuoda lágidit fievrridanbálvalusaid lossadit lámes olbmuide.
- Lossadit lámes olmui sáhtta juolludit ekonomiijalaš doarjaga omd. Biilla dahje mopedas oastimii.

3. Ámmátlaš ja sosiálalaš veajuiduhttin, skuvlejupmi ja bargu

- Veajuiduhttinbagadeami ja vuogáiduvvanhárjeheami bokte addet dieđu, rávvema, stivrema ja eará veajuiduhttima ovddidan válmmašvuodaid lámes olbmui ja su lagasbirrasii.

- Suodjebarggu sáhtá lágidit bargoguovddážiis, bargi ruovttus dahje eará vuogas báikkis.
- Bargui hárjáneami lágiduvvo ee. bargoklinihkain ovttas bargogeahččalemiin.
- Bargui hárjánemiin ovddidit olbmo bargui hárjáneami ja barguibeassama.
- Bargogeahččalemiin sáhtá čielggadit heivolaš barggu ja ámmáha.
- Ealáhusa dahje ámmáha hárjeheami ovddideapmái lágiduvvo ealáhusrávvema.
- Bargui ohcama, skuvlejupmái ohcama ja bargama sáhtá doarjut ee. Ovttasbarggus AEL:in, bargofápmo- ja oahpavirusgeopmahaččain ja doaimmaovttadagain, mat fuolahit veajuiduhttimis.

4. Nuppi olbmo veahki dárbu

Bálvalusat, mat ovddidit ruovttusbirgema ja dorvvolašvuoda leat:

Ruovttubálvalusat

- Ruovttudikšu ja ruovttuveahkki addet veahki ja doarjaga.
- Doarjjabálvalusat leat ee. boradan-, čorgen-, basadan- ja dorvobálvalusat (ee. telefvdnaalarmavuogádat)
- Ruovttudikšuveahkis ja oapmahašdivššu doarjagis berrojuvvo máksinnávcca mielde govttolaš mávssu gieldda mearrádusa mielde.

Oapmahašdikšundoarjja

- Doarjja lea ruovttus orru persovnna dikšui juolluduvvon ruđalaš buhtadus dikšubarggu ovddas.
- Mii ráhkadit buhcciin bálvalan- ja dikšunplána ja su dikšuin dikšunsoahpamuša.
- Máksojuvvon ruhta lea dikšui vearuvuloš boađu .

Bearašdikšu

- Bearašdikšu lea ruovttu olggobealde dahpahuuvon dikšu, bajásgeassin, veajuiduhtti ja/dahje eará fuolahus, mii fállá persovdnii su dárbbuid vástideaddji bearašlágan bajásgeassin- ja eallinbirrasa.
- Bearašdikšu sáhtá leat oanehisáigásaš dahje guhkesáigásaš.
- Bearašdivššu sáhtá ordnet sierraahkásaččaide.
- Bearašdikšuin ráhkaduvvo bargogohccunsoahpamuš.

Lágádusdikšu

- Oanehisáigásaš ja oassejándor divššu lágiduvvo ee. Persovnna luomu dahje buohccivuoda, veajuiduhttima dahje divššu árvvoštallama dihte, su dikšu luomu dahje buohccivuoda dihte dahje eará sivain omd. Viesu nuppástusbargguid áigodahkii.
- Jos olmmoš ii birge ruovttus ja lea birrajándora divššu ja fuolahusa dárbbus, sáhtá lágidit guhkesáigásašdivššu.

Lápmasiid sierrabálvalusat ja doarjjadoaimmat

- Persovnnalaš veahkki
- Lápmasiid sierrabálvalussan ja doarjjadoaimman sáhtá lámes persovnna bálkáhan persovnnalaš veahkki bálkágoluide juolludit buhtadusa lápmasii, gii dárbbáša olu nuppi olbmo veahki.
- Persovnnalaš veahkki bargoaddin doaimmá lámes olmmoš ieš dahje gieldda.

- Dulkonbálvalussan váddásit bealjeheapmái , bealje- ja čalmmeheapmái dahje olbmui, geas lea hupmanválttisvuodaid galgá lágídit dulkonbálvalusaid seavagielain dahje eará vugiin, mat čielggasmahttet kommunikašuvnna.

5. Sosiálalaš vuorrováikkuhus ja astoáigi

- Olbmuide, geat dárbbášit virkkosmuvvama, gielda sáhtta lágídit hálbbes dahje nuvttá luomuid.
- Sierra virkkosmahttimii dahje sosiálalaš vuorrováikkuhussii láktašuvvon doaimmat lágíduvot ee. beaiveguovddážiis ja giliid searvidoaimma ja bálvalanbeivviid hámiin.
- Doarjjaolmmoš-/ verddebálvalusdoaimma lea nuppi olbmo persovnnalaš veahkki ja doarjja omd. oktonas olbmui.

6. Eará sierradárbbut

Váddásit lámes dahje guhkesáigásaš buohcci máná, lápmasa dahje boarrása ruovttus dikšu dikšui sáhtta lágídit luomu ja virkkosmuvvama.

- Sierraborramuš: lápmasii sáhtta buhtet liigegoluid mat bohtet sierraborramušain dahje sierrabiebmoávdnasiin, maid son galgá geavahit guhkesáigásaččat ja jámma.
- Bivttasteami sierragolut: lápmasii buhtet liigegoluid, mat bohtet váttus dahje buohccivuodas šaddan biktasiid dábálaččat stuorábus gollamis dahje das ahte olmmoš ii sáhte oastit váttu dihte gárvves biktasiid.
- Beaivválaš doaimmain ceavzimii dárbbášuvvon rusttegat, mašiinnat ja veahkeneavvut
- Ekonomalaš doarjja juolluduvvo omd. teakstatelefovnna ja ruovttumašiinnaid háŋkemis šaddan goluide.
- Rusttegiid, mašiinnaid ja veahkeneavvuid sáhtta addit buhtadushága lámes olbmo geavahussii.
- Medisiinnalaš veajuiduhttimii gullevaš rusttegat lágíduvot dearvvašvuodaguovddáža ja buohcceviesu bealis.

Eará bálvalusat

- Eará sosiálafuolahusa bálvalusain oažžu lasi dieđuid sosiáladoaimmahagas ja daid galgá ohcat sierra skoviin (omd. áigáibohtindoarjja ja beaivedikšu).
- Veajuiduhttinbálvalusain ja ekonomalaš doarjjadoaimmain oažžu lasi dieđuid sosiáladoaimmahagas, dearvvasvuodaguovddážiis, AEL:s, lápmasiidserviin ja oadjosuorggi veajuiduhttinguovddážiis.

Veajuiduhttinbálvalusat leat ee.

- Ámmátlaš veajuiduhttin, sierraámmátskuvlejupmi.
- Medisiinnalaš veajuiduhttin
- Veajuiduhttinutkamušat
- Veajuiduhttináššehasa ekonomalaš doarjun
- Veahkkerusttegat ja daid fuolaheapmi

Ekonomalaš doarjjadoaimmat leat ee:

- Dikšundoarjja
- Lápmasiiddoarjja
- Johtolatoadjolága vuodul máksojuvvon buhtadusat, soalddávváddolága vuodul máksojuvvon veahkehisvuhtii dahje váddui vuodduvvon lasáhusat.
- Bárteoadjolága vuodul máksojuvvon buhtadusat (dikšunruhta ja – lasáhus, ruovttudikšungolut).
- Biila- ja mohtorsihkkelvearus addojuvvon lága vuodul máksojuvvon biilavearu máhcahus.